

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Departementet

Kontor/initialer: 3AFD_1KT / LINI

Sagsnr.: 16309

Dato: 24. august 2009

**Referat af det 71. møde i Det Rådgivende Fødevareudvalg
den 3. juni 2009**

Mødedeltagere:

Formand: Ib Byrge Sørensen (deltog ikke) repræsenteret ved afdelingschef Per K. Christiansen

Forbrugerrådet: Camilla Udsen

Dansk Landbrug: Ib W. Jensen (deltog ikke) repræsenteret ved Else Nørgård

Dansk Gartneri/Landbrugsraadet: Flemming Nør-Pedersen (deltog ikke) Susanne Kofoed

Økologisk Landsforening: Bodil Søgaard

Landbrugsraadet: Jørgen Hald Christensen (Mejeriforeningen) og Erik Bisgaard Madsen (Danish Meat Association) (afbud) repræsenteret ved Anne Mette Olsen

Dansk Industri: Tanja Buch-Weeke

Fødevarekontroludvalget: Jørgen Højmark Jensen

Danmarks Fiskeindustri- og Eksportforening og Organisationen Dansk Akvakultur: Hanne Groth-Andersen (deltog ikke)

Dansk Fødevareråd: Torsten Buhl (Danske Slagtermestres Landsforening)

COOP Danmark A/S: Karin Frøidt

Arbejderbevægelsens Erhvervsråd: Mogens Eliassen (Fødevareforbundet NNF), Herdis Lykke Poulsen (HK Handel) (afbud)

Dansk Erhverv: Tine Skriver (Dansk Erhverv), Kirsten Jacobsen (De Samvirkende Købmænd), Lone Njor Holth (HORESTA) (deltog ikke), Jørgen Bentzen (Dansk Supermarked)

Kost og Ernæringsforbundet: Ghita Parry (afbud) repræsenteret ved Kirsten Skovsby

Danmarks Fiskeriforening: Ole Lundberg Larsen (deltog ikke)

Friluftsrådet og Danmarks Naturfredningsforening: Rikke Lundsgaard (deltog ikke)

Udpeget af ministeren:

Motions- og Ernæringsrådet: Rådet er nedlagt

Formand for Det Rådgivende Forskningsudvalg: Leo Larsen (deltog ikke)

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug & Fiskeri, Kontor for Bæredygtighed og Landbrug/Miljø: (deltog ikke)

Øvrige deltagere:

Esben Egede Rasmussen, Fødevarestyrelsen

Annelise Fenger, Fødevarestyrelsen

Jens Munk Ebbesen, Fødevarestyrelsen

Kåre Degn Joansson, Revisionsenheden

Christian Dons Christensen, departementet

Katrine Lindegaard, departementet

Tanja Erbs, departementet

Sekretariat:

Lisbet Nielsen, departementet

Ad dagsordenens punkt 1: Godkendelse af dagsorden

Dagsorden godkendt.

Per K. Christiansen præsenterede Christian Dons Christensen, ny kontorchef for Fødevarepolitisk Kontor i departementet og Katrine Lindegaard, ny medarbejder i Fødevarepolitisk Kontor og fremtidig sekretær for udvalget.

Ad dagsordenens punkt 2: Godkendelse af referat fra 70. møde

Referat godkendt.

Ad dagsordenens punkt 3: Revisionsenhedens rapport om Fødevarestyrelsens kontrol med fødevarer, dyrevelfærd og dyresundhed i 2008.

Kåre Degn Johansson gennemgik de væsentligste konklusioner fra rapporten, der i år har fokus på import/samhandel:

- Fødevareberedskabet fungerer godt,
- Der blev ikke udført restriktionskontrol vedr. ris fra Kina for indhold af GMO,
- Der er ikke blevet taget blodprøver på levende dyr ved import,
- Der mangler strategisk kontrol af ulovlig import
- Der mangler koordinering mellem kontrol af varer på lagre og dokumentkontrol i kontor-virksomheder,
- Der er ingen registrering af ressourcer anvendt på importkontrol,
- Supervision foregår uhensigtsmæssigt,
- Traces bør udnyttes bedre,
- Der blev ikke udført stikprøvekontrol af fjerkræ.

Jørgen Højmark Jensen bemærkede, at det er en god og læsevenlig rapport. Fødevarekontroludvalget har konkluderet, at importkontrollen i Fødevarestyrelsen stort set udføres efter reglerne. Importkontrol er et vigtigt område henset til omfanget af global handel. Over halvdelen af de fødevarer, der spises i Danmark, er indført fra udlandet. Da ulovlig import kan udgøre en betydelig risiko for mennesker og dyr, bør myndighederne have strategisk fokus på områder og samarbejde med f.eks. Skat. Her bør Fødevarestyrelsen tage initiativet til samarbejde.

I de tilfælde hvor fysisk kontrol og dokumentkontrol foregår adskilt stilles store krav til koordinering af kontrollen, og der bør derfor indføres faste procedurer for denne type kontrol.

For så vidt angår tidsregistrering, mener Fødevarekontroludvalget, at det vil være hensigtsmæssigt, at man kan danne sig et skøn over tidsforbrug på importkontrol.

Esben Egede Rasmussen var enig i, at det er en god og lærerig rapport. I alt væsentligt gør Fødevarestyrelsen det, den skal i forbindelse med importkontrol. Risikoen for forbrugeren minimeres, tilbagetrækning ved problemer fungerer effektivt, ligesom TRACES fungerer effektivt i krisesituationer på grund af det underliggende sporbarhedssystem. Fødevarestyrelsen vil nøje vurdere anbefalingerne vedrørende koordination af kontrollen inden disse eventuelt implementeres.

Det er et grundlæggende princip i kontrollen, at man har tillid til andre landes kontrol. Dette gælder også ved kontrol ved EU's ydre grænse.

Fødevarestyrelsen har gennem den senere tid intensiveret samarbejdet med andre myndigheder, og der foreligger en samarbejdsaftale vedrørende toldvarerne animalske fødevarer, ligesom der er indført et toldsamarbejde vedrørende ikke-animalske fødevarer. Der er årligt 4 koordinationsmøder

med Skat og der laves stikprøvekontrol af bagage ved indrejse i Danmark for at afsløre ulovlig import af fødevarer og dyr.

Vedrørende import af dyr og den manglende udtagning af blodprøver er der udstedt et cirkulære herom i maj 2009. Det skal bemærkes, at der i praksis altid er blevet udført kliniske undersøgelser af dyrene.

For så vidt angår tidsregistrering, er det rigtigt, at Fødevarestyrelsen ikke kender det præcise tidsforbrug på importkontrol, men flere registreringer vil ikke nødvendigvis give et retvisende billede. Fødevarestyrelsen vil hellere have fokus på effekten af kontrollen frem for tidsforbruget.

Fødevarestyrelsen har med tilfredshed noteret sig Fødevarekontroludvalgets konklusion vedrørende GMO-Kina afrapporteringen, og bemærker, at der er forskelle i forståelsen af henholdsvis rapporteringskrav og krav om kontrol.

Fødevarestyrelsen følger FVO's anbefalinger vedrørende supervision, hvor Mørkhøj superviserer, men det er op til fødevareregionerne at følge op på supervisionen. Hvorvidt fødevareregionerne følger korrekt op på supervisionen superviseres herefter af Mørkhøj.

Jørgen Højmark Jensen gjorde opmærksom på, at der har været afholdt et seminar med Fødevarekontroludvalget og Revisionsenheden om effektmålinger, og at der er et stort arbejde i gang i Fødevareministeriet om netop effekt.

Kirsten Jacobsen spurgte til virksomhedernes mulighed for korrekt håndtering, når en fast leverandør pludselig skifter distributionsmønster og begynder at levere varer direkte fra udlandet til virksomheden uden at meddele denne ændring til kunden. Herved kan en dansk virksomhed uforvarende blive importør.

Hertil kommenterede Jens Munk Ebbesen, at der i praksis godt kan forekomme sådanne gråzoner, men at det i sidste ende er en sag mellem leverandør og kunde. Else Nørgård bemærkede, at der for danske varer, der f.eks. pakkes eller opskæres i Tyskland, også er tale om indførsel, når de kommer tilbage ind i landet.

Susanne Kofoed bemærkede, at den omstændighed, at der betales gebyrer for importkontrollen, kan være et særskilt og yderligere argument for at tidsregistrere. Hertil kommenterede Per K. Christiansen, at det altid er en svær balance mellem ressourcer anvendt på tidsregistrering og hvor meget der skal kunne dokumenteres. Det bør være muligt at dokumentere anvendelsen af bevilligede ressourcer. Anne Mette Olsen mente, at det kunne være en fordel for virksomhederne at vide, hvor mange ressourcer, der bruges på importkontrol, men registreringen skal dog også give mening.

Per K. Christiansen konkluderede, at kritikken vedrørende manglende tidsregistrering giver anledning til refleksion, og vil indgå i Fødevareministeriets budgetanalyse, der også omfatter Fødevarestyrelsen, som led i en mere effektiv økonomistyring.

Esben Egede Rasmussen oplyste, at der er en bevilling på 4 mio. kr. til importkontrol, og Fødevarestyrelsen har drøftelser med brancheorganisationerne om detaljeringsgrad.

Per K. Christiansen afsluttede punktet med at konkludere, at departementet synes, at det er en god rapport med gode konstruktive kommentarer, som der arbejdes videre med. Rapporten og de forskellige bemærkninger til rapporten, inklusiv referatet fra dette møde i Det Rådgivende udvalg, vil blive forelagt ministeren med henblik på oversendelse til Fødevaretingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.

Ad dagsordenens punkt 4: orientering om initiativer inden for sundhed og forebyggelse.

Karen Lorenzen fortalte om Fødevareministeriets arbejde med en strategi for mad og måltider, hvor fokus er på kulturen omkring spisning frem for ren ernæring. Ministeriet har desuden været aktiv i forbindelse med Forebyggelseskommisionens arbejde, og der er 10-12 udspil på kostområdet i den

endelige rapport fra kommissionen, herunder skatteudspil af afgifter på sunde/usunde fødevarer, ernæringsmærkning og skolemad samt skolefrugtordninger. Til efteråret vil regeringen komme med en handlingsplan med afsæt i Forebyggelseskommissionens anbefalinger. Handlingsplanen vil have fokus på målbare målsætninger.

Torsten Buhl henstillede, at mærkningsregler bør være håndterbare. Hertil kommenterede Karen Lorenzen, at der i denne sammenhæng tales om det nordiske ernæringsmærke (nøglehul), og omfanget af kampagnepenge til oplysningsindsats om nøglehullet.

På forespørgsel fra Kirsten Jacobsen, oplyste Karen Lorenzen, at regeringen med skattepakken arbejder med at koble afgifter sammen med sundhed.

Karen Lorenzen orienterede herefter om ministeriets forslag om etablering af et MadExperimentarium med fokus på udvikling, innovation, erhverv og gastronomi. Mad Experimentariet skal indeholde nye fødevareuddannelser og efteruddannelse og have fokus på maddannelse hos den almindelige forbruger. MadExperimentariet indgår i forhandlingerne i Grøn Vækst, som endnu ikke afsluttede. Efter eventuel vedtagelse vil der følge en projekteringsfase, hvor man vil se på allerede eksisterende aktiviteter både nationalt og internationalt. Man har blandt andet set på vinderes af madoplevelseszonen: Madelins Madteater, der har fokus på madoplevelsen.

Per K. Christiansen bemærkede, at man nok så en vis lighed med det tidligere Måltidets Hus, men at samfundet ser anderledes ud i dag, hvilket der skal tages hensyn til.

Torsten Buhl foreslog, at man så på Kold college i Odense, der er en selvejende uddannelsesinstitution, der har specialiseret sig i uddannelser inden for området fra jord til bord.

Kirsten Skovsby fortalte, at Kost- og Ernæringsforbundet er med i Madkulturzonen, der skal fremme den gode og velsmagende hverdagsmad. Det tages udgangspunkt i 4 personer i 4 aldre.

Per K. Christiansen oplyste, at der vil følge en fase, hvor indholdet af MadExperimentariet skal designes, og at der vil blive nedsat et udvalg hertil. Som det ser ud nu, vil der blive tale om en brugerdrevet institution bygget på partnerskaber og sponsorer.

Jørgen Hald Christensen bemærkede, at det bliver en udfordring at ændre befolkningens hverdagspisevaner. Hertil kommenterede Jørgen Højmark, at fokus bør være på hverdagsmaden, og ikke som i Måltidets Hus på den elitære gastronomi. Karen Lorenzen svarede, at MadExperimentariet vil omfatte begge dele. Kirsten Skovsby bad ministeriet overveje, om det elitære kan trække det hverdagsagtige op, som det var tilfældet med Statens Husholdningsråd. Tine Skriver var enig i, at gastronomi skal rykke hverdagsmaden.

Mogens Eliassen bad ministeriet tænke på uddannelse af de brede masser. Per K. Christiansen bemærkede afsluttende, at MadExperimentariet vil omfatte både elite og bredde.

Ad dagsordenens punkt 4: orientering om kommende og nuværende ændringer af fødevareloven.

Lisbet Nielsen orienterede om den seneste ændring af fødevareloven vedrørende etablering af en kosttilskudsportal. Lovforslaget blev vedtaget i Folketinget og træder i kraft 1. juli 2009. Væsentligste kritik er kommet fra Forbrugerrådet. Der er desuden netop vedtaget en lov om sikring af dyrepatogener, ligeledes med ikrafttræden 1. juli.

I november 2009 agter ministeren at fremsætte forslag om forhåndsgodkendelse. Forslaget kræver en ændring af fødevareloven, da der er tale om en ny opgave forud for den nuværende kontrol. Forhåndsgodkendelse vil i første omgang kunne søges på mærkning af fødevarer, men der åbnes mulighed for udvidelse med flere områder, f.eks. indretning af køkkener. Ministeriet er ved at afklare de nærmere detaljer, og et lovforslag forventes sendt i høring i august-september 2009.

Kirsten Jacobsen spurgte om forhåndsgodkendelsen gik på mærkning eller emballage, da der er forskel. Endvidere bør forhåndsgodkendelsen være gratis. Hertil svarede Lisbet Nielsen, at det er mærkningen på emballage, ikke emballagens fysiske egenskaber. Forhåndsgodkendelsen vil være en valgfri tjenesteydelse, som virksomheder kan købe på linje med en forhåndsgodkendelse hos Skat.

Camilla Udsen fandt forhåndsgodkendelse problematisk, da myndighederne ikke vil kunne foretage en helhedsvurdering af fødevarer, f.eks. om omgivelserne vildleder forbrugeren. Hertil svarede Lisbet Nielsen, at forhåndsgodkendelsen ikke er en blanco check; godkendelse gives på det foreliggende grundlag og der vil være betingelser forbundet med godkendelsen. Ved den almindelige fødevarekontrol i virksomheden eller på hjemmesiden vil kontrollanterne stadig se på helhedsindtrykket.

Tanja Buck-Weeke oplyste, at DI Fødevarer støtter forslaget, der er blevet efterspurgt af medlemmerne. Også Torsten Buhl og Karin Frøidt støttede forslaget. Detailvirksomhederne oplever, at nogle leverandører ikke har godt nok kendskab til reglerne.

Tine Skriver opfordrede til at udvide forhåndsgodkendelse til at omfatte indretning af køkkener.

Ad 6: orientering om konsulentundersøgelse om kødkontrollen

Per K. Christiansen orienterede om baggrunden for undersøgelsen – nemlig de senere års stigning i udgifter til kødkontrol, hvilket blandt andet skyldtes mangel på arbejdskraft og brande på slagterier, men også i høj grad mangelfuld økonomisk styring.

Konsulentundersøgelsen underbygger den analyse, der blev lavet forud for ministerens handlingsplan for kødkontrollen, som trådte i kraft i november 2008. Med ministerens handlingsplan kan man opnå en besparelse i kødkontrollen på 113 mio. kr., og dette bekræfter konsulentundersøgelsen. Derudover peger konsulentundersøgelsen på, at der kan opnå større besparelser ved yderligere tiltag. Konkret drejer det sig om: 1) en ny organisatorisk struktur, 2) et nyt styringssystem inklusive hyppigere afregninger med slagterierne og 3) en ny aflønningsform for de ansatte. Der skal dog tages forbehold for konsulentundersøgelsens konklusioner vedrørende besparelspotentialets omfang.

Ministeren har taget anbefalingerne til efterretning og vil implementere disse i det omfang, det er muligt. Det er nogle dele, der kan gennemføres på eget initiativ, og der er andre dele, som kræver inddragelse af eksterne parter, eksempelvis de faglige organisationer. FVST vil udarbejde en implementeringsplan.

Anne Mette Olsen takkede for en god og grundig rapport, og bemærkede at det er muligt at spare uden at det forringer fødevarer sikkerheden. Pausestrukturen og organiseringen / ledelsen af kødkontrollen er noget af det, der skal tages fat på som det første og skal ses i lyset af en samlet enhedsomkostning (per slagtet enhed). DMA er gerne behjælpelig med at afdække nye problemstillinger eller andet.

Bodil Søgaard spurgte ind til de 113 mio. kr., og hvad de så eventuelt kunne bruges til hos slagterierne.

Torsten Buhl og Anne Mette Olsen var enige om, at besparelserne er nødvendige for at opretholde slagterisektoren i DK.

Per K. Christiansen understregede, at det, der kan ændres inden for den nærmeste fremtid, er indførelsen af en ny styringsmodel. De to andre anbefalinger og de ændringer, der vil følge heraf, involverer andre parter, og implementeringen af disse nye tiltag vil derfor have et lidt længere forløb.

Ad 7: Oversigt over væsentlige EU-sager

Tanja Erbs gennemgik det udsendte skema. I forhold til novel food-forslaget (nye fødevarer) er det væsentligste stridspunkt spørgsmålet om fødevarer fra klonede dyr. Forslaget forventes vedtaget i efteråret 2009.

Forslag til forordning om fødevareinformation (mærkningsforslaget) er stadig under behandling, og der sigtes mod at opnå enighed om en generel indstilling i Rådet i december 2009 inden Europa-Parlamentet forventes at stemme om deres betænkning på Europa-Parlamentets plenarforsamling i januar 2010. Europa-Parlamentet forventes at afgive betænkning i efteråret 2009.

Kommissionen fik ca. 560 bidrag i høringen af grønbogen om landbrugsprodukters kvalitet, som de har samlet op på i meddelelse fra 28. maj 2009. Der er eksempelvis tale om forslag om at mærke med oplysning om, hvor landbrugsproduktet er produceret, og at man undersøger muligheden for at indføre fakultative forbeholdte udtryk for "produkt fra bjergområde" og "traditionelt produkt".

Også den danske regering afgav høringssvar til Kommissionens grønbog.

Et forslag om ændring af importkontrol for foder og ikke-animalske fødevarer blev vedtaget i marts 2009, men træder først i kraft 6 måneder efter offentliggørelsen. Dette er endnu ikke sket. Der er tale om en konsekvens af art. 15.5 i kontrolforordningen.

Per K. Christiansen orienterede om den positive nyhed om, at Danmark er blevet godkendt til salmonellasærstatus på æg.

Vedrørende rapport om status for kontrol med Salmonella oplyste Anne Mette Olsen, at man ønsker mere risikobaseret kontrol og spurgte om det også omfatter kontroludgifter. Hertil svarede Annelise Fenger, at udkastet til rapporten om bl.a. ECU-satser viser, at alle medlemsstater fastsætter omkostningerne forskelligt.

Camilla Udsen spurgte, om status for ernæringsprofiler. Hertil svarede Annelise Fenger, at afklaring formentlig er udskudt til ultimo 2009.

Kirsten Jacobsen afsluttede punktet med (igen) at efterspørge en ordning, hvor erhvervet får information om EU-lovgivning fra Fødevarestyrelsen.

Ad 8: Eventuelt

Torsten Buhl udtrykte tilfredshed den positive holdningsændring hos de tilsynsførende, når de er på besøg i virksomhederne. Detailslagtevirksomhederne har oplevet bedre tid og vejledning.

Næste møde er d. 2. september 2009.